

Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації запрошує до громадського обговорення положень проекту закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» у новій редакції.

На сьогодні Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» безперечно є єдиним законодавчим актом, який максимально забезпечує правові гарантії наукової діяльності, але його положення з урахуванням вимог сьогодення і практики застосування потребують оновлення й удосконалення.

Щоб урегулювати проблемні питання у сфері наукової і науково-технічної діяльності Держінформнауки розробив проект закону в новій редакції, яка осучаснить чинний закон і дасть змогу створити законодавче підґрунтя щодо комерціалізації власних результатів інтелектуальної діяльності бюджетними науковими установами.

Згідно із законопроектом будуть внесені зміни до всіх розділів, доповнено їх новими статтями й положеннями.

Пропонується визначити окремі поняття, відредагувати та уточнити визначення основних термінів, наблизивши їх трактування до прийнятих у нормативних документах об'єднаної Європи. Так, законопроект удосконалює визначення поняття «вчений», «науковий працівник», «науковий підрозділ», «наукова установа», «виробничо-орієнтована наукова установа» тощо.

Прийняття документа внесе чіткість у питання правового регулювання трудових відносин наукових працівників; правового статусу наукових установ і розширення їхніх можливостей, дасть змогу створити стимули для розвитку виробничо-орієнтованої науки, забезпечить охорону та захист прав інтелектуальної власності.

Проектом акта законодавчо унормовується створення такого елемента інфраструктури наукової і науково-технічної діяльності, що давно існує, як Центр колективного користування науковим обладнанням. Центри колективного користування науковим обладнанням створюються з метою надання доступу вітчизняним та іноземним ученим до унікального обладнання при проведенні ними наукових досліджень, задля створення сприятливих умов для комерціалізації результатів наукової і науково-технічної діяльності, а також залучення студентів, магістрів, аспірантів і молодих учених до науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт.

Запропоновані законопроектом положення створюють правові підстави для запровадження нової організаційної форми провадження наукової діяльності – Державної ключової лабораторії з відповідного напрямку наукових досліджень як дієвого механізму цілеспрямованого впливу держави на вирішення найбільш актуальних проблем розвитку науки й

розвиток найперспективніших напрямів наукових досліджень.

Для стимулювання наукових бюджетних установ щодо впровадження результатів власних наукових досліджень проектом закону додається нова стаття «Створення державними (бюджетними) науковими установами, державними вищими навчальними закладами III–IV рівнів акредитації господарських товариств з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності».

З метою розвитку системи підготовки фахівців ст. 7 «Наукова установа» чинного Закону доповнена положеннями щодо можливості здійснення освітньої діяльності науковою установою, зокрема здійснювати навчання за програмами післядипломної професійної освіти; створювати структурні підрозділи (лабораторії), які здійснюють наукову та науково-технічну діяльність на базі наукової організації або вищого навчального закладу з урахуванням освітніх програм і тематики наукових досліджень; засновувати вищі начальні заклади III–IV рівня акредитації з відповідних напрямів науки й техніки, брати участь у забезпеченні навчального процесу і створювати на договірних засадах науково-навчальні об'єднання; з метою підготовки й перепідготовки фахівців здійснювати підготовку магістрів за освітньо-професійними програмами й програмами післядипломної освіти, а також створювати спеціалізовані кафедри.

Для соціальної підтримки наукових кадрів України законопроектом передбачено ряд нововведень, які стосуються поліпшення соціального статусу науковця, матеріального забезпечення працюючих науковців і їхнього пенсійного забезпечення. Крім того, виконання проекту дасть змогу посилити державну підтримку молодих учених. Зокрема, передбачається першочергове надання службового житла молодим ученим, а також забезпечення можливості його будівництва за рахунок коштів, виділених державою у вигляді пріоритетного пільгового молодіжного кредитування.

Крім того, проектом акта встановлюється збереження доплат за науковий ступінь і вчене звання при визначенні стипендіального забезпечення докторантів, створення системи державних молодіжних стипендій, премій і грантів.

Не менш важливим є той факт, що прийняття нової редакції документа «Про наукову і науково-технічну діяльність» забезпечить фінансування наукової сфери, зокрема розширення системи грантового фінансування наукових і науково-технічних проектів.

Законопроект містить нову статтю, яка передбачає створення Державного фонду прикладних досліджень. Створення такого фонду, який надаватиме грантову підтримку проектам з проведення прикладних наукових досліджень і

розробок, спрямованих на розроблення нових конкурентоспроможних технологій та/або їхніх складових, сприятиме створенню нових і модернізації існуючих виробництв для потреб підприємств.

Законопроект розміщено на офіційному сайті Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації: <http://www.dkni.gov.ua/2010-09-27-06-54-32/105-2012-/1208-s-s-s-q-sq-> *(Нова редакція закону про наукову діяльність стимулюватиме науково-технічний потенціал України // Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2013. – 25.06).*